

14. Втрати від браку.
15. Інші виробничі витрати.

Таким чином, удосконалення класифікації статей витрат дозволяє забезпечити конкретизацію бюджетних показників через співвідношення їх з аналітичністю інформації в обліку.

Література:

1. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, які затверджені Наказом Державного комітету промислової політики України від 2 лютого 2001 р. №47. – К., 2001. – 141 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року №318, з наступними змінами і доповненнями // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – №12.

УДК 657.1 : 378.1

Пігош В.А.,
старший викладач кафедри обліку і контролю
сфери послуг та соціальної структури,
Мукачівський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Основоположною та найбільш ємною складовою діяльності державних вищих навчальних закладів виступає фінансове забезпечення. Відповідно, забезпечення раціонального його використання – ключове завдання системи управління та його складової управлінського обліку. Ефективне управління доходами та видатками повинно бути центральним напрямом розвитку оптимізаційного механізму управлінського обліку. У цьому контексті суттєву роль відіграє налагодження та формування об'єктивних теоретико-організаційних і методологічних засад планування й прогнозування. Розробка кошторисів, маючи у своїй основі ряд спільних рис із бюджетуванням, служить обґрунтуванням доцільності застосування елементів управлінського обліку, як важеля оптимізації мікроекономічних показників вищих навчальних закладів.

Аналіз економічних джерел та професійної вітчизняної літератури свідчить про певну епізодичність проведення досліджень такої тематики. Частково ці питання розглядаються в працях таких науковців, як Т.М. Боголіб [1, 95-102], Р.Т. Джога, С.В. Свірко, Л.М. Сінельник [2], Т.М. Кондрашова [3], С.В. Сисюк [4], Т. В. Рижа [5] та деяких інших.

Ураховуючи той факт, що оптимізаційні можливості належать до сфери не

бухгалтерського, а управлінського обліку, щорічне скорочення обсягів фінансового забезпечення вищої освіти актуалізує дослідження останнього в якості важливого засобу поліпшення результатних показників.

Тому цілком справедливим є твердження Т.М.Кондрашової про те, що незважаючи на розробку низки теоретичних і практичних положень щодо формування й виконання кошторисів бюджетних установ, слід констатувати, що на сьогодні недостатньо уваги приділяється проблемам управлінського обліку в сфері вищої освіти не отримали належного розвитку. Відтак нагальним є поглиблення досліджень у цій сфері [3, 4-5].

Управлінський облік – це система збору облікової інформації, яка використовується переважно керівниками. Управлінський облік являє собою внутрішньосистемний облік і за своєю суттю є конфіденційним, оскільки ведеться з метою забезпечення керівництва оперативною, фінансовою та нефінансовою інформацією у визначеній ними формі для планування, управління бюджетними коштами, оцінки і контролю за використанням бюджетних коштів.

Слід зазначити, що для державних вищих навчальних закладів впровадження системи управлінського обліку вимагає вирішення щонайменше двох ключових проблем: обґрунтування доцільності й розробки механізму формування відповідної організаційної структури; розробки методології, організації, алгоритмів і порядку ведення.

Вирішення першої насамперед вимагає, визначення предмета й об'єктів управлінського обліку та використання в якості методу дослідження економіко-математичних підходів і формування відповідних оптимізаційних моделей. Окрім цього, важливо врахувати інноваційні підходи щодо вирішення організаційних питань. Стосовно другої, доцільним буде здійснення критичної оцінки існуючих підходів до організації управлінського обліку та розробка загальнометодологічних засад його ведення в державних вищих навчальних закладах.

Оцінка практичних потреб управління дозволяє стверджувати, що предметом управлінського обліку є поточна діяльність бюджетних установ, пов'язана з використанням та управлінням ресурсами установи, об'єктами виступають доходи й видатки, а також їх структура.

Існує два підходи до організації управлінського обліку: паралельний і інтегрований. Паралельний підхід передбачає наявність двох автономних систем обліку, які характеризуються: різноманітною спрямованістю (орієнтацією) обліку; різними принципами відображення доходів і видатків і можливими суттєвими відмінностями в результатах; спеціалізацією облікових працівників.

Інтегрований підхід виходить з того, що відображення операцій відбувається на основі одних і тих самих документів (подій) в єдиній базі даних

бухгалтерського обліку. Перевагою такого підходу є: уникнення дублювання облікових операцій; відсутність необхідності координації дій різних облікових підрозділів; зв'язок управлінського і фінансового обліку через баланс.

На сучасному етапі в Україні відбувається становлення системи управлінського обліку. На нашу думку, доцільно запроваджувати інтегрований підхід до організації управлінського обліку, хоча на етапі становлення більш доступним для користувача є паралельний підхід.

Власне, саме тому при вирішенні проблеми організації управлінського обліку слід виходити не лише з існуючих можливостей, а й з урахуванням подальших перспектив його розвитку. В даному випадку комплексність має бути основним атрибутом, а обліково-аналітичне забезпечення являти собою інтегровану систему, покликану забезпечувати управління вищих закладів освіти необхідною обліково-аналітичною інформацією.

Література:

1. Боголіб Т.М. Формування бюджету вищого навчального закладу / Т.М. Боголіб // Фінанси України. – 2004. – № 10. – С. 95–102. , с.95-102
2. Джога Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: підручник / Джога Р.Т., Свірко С.В., Сінельник Л.М. – К.: КНЕУ, 2003. – 483 с. , с. 34
3. Кондрашова Т.М. Управлінський облік в державних вищих навчальних закладах [Текст]: дис.... канд. екон. наук : 08.00.09 / Т.М.Кондрашова; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. – К., 2007. – 20 с.
4. Рижа Т.В. Особливості бюджетування вищих навчальних закладів / Т.В. Рижа // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010, – № 2, Т. 3. – С. 176–182.
5. Сисюк С.В. Облік і контроль витрат і калькулювання собівартості платних освітніх послуг [Текст] : автореферат дис.... канд. екон. наук : 08.00.09 / С. В. Сисюк ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. – К., 2008. – 20 с.

УДК 657.6

Проданчук М.А.,

к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та економічного аналізу,
Буковинський державний фінансово-економічний університет

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВА СИСТЕМА В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІКОЮ

У сучасних умовах господарювання у зв'язку з постійним ускладненням всіх процесів функціонування вітчизняних підприємств дуже важливим